

ՕՏԱՐՆԵՐԸ ՀԱՅԵՐԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԻՍՈՒՆ ԵՐԵՖ ԵՐԿԻՐՆԵՐԵ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՆԵՐ ԿՇՈՎԱՆԱՎՈՐԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԸ

«Հայ Դատի ի նպաստ Ամերիկյան Եկեղեցական Հանձնախումբ»-ի ստեղծման պատճառով Ռապեր Սրբի, Հյուսիսային Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ Գերշ. Տիրան Եպիսկոպոսի, Ամերիկայի Երեցական Եկեղեցու Ընդհանուր Համաժողովի նախագահ Պր. Ուիլյամ Լա Ռոյի, վերապատվելիներ Սեբ Պրոֆսի, է. էլսբերի և վերոհիշյալ Հանձնախումբի ֆարատուղար Վեր. Եզնիկ Վ. Ազնակյանի հետ միասին, 1948 թ. հուլիս 10-ին Երեկայացան Վաշինգտոնի Պետական պաշտոնատունը և 20.000 ամերիկացի բողոքական եկեղեցականների կողմից ստորագրված մի հուշագիր հանձնեցին, որով պահանջվում է թուրքերի կողմից բռնագրավված հայկական հողերի վերադարձը իրենց իսկական տերերին: Ամերիկյան միլիոնավոր հավատացյալների այս 20.000 դեկլարանքի խիզախ ֆայլը ցույց է տալիս, որ ամերիկյան ժողովուրդը դատապարտում է Վաշինգտոնի գործարար Երջանների վարած ֆաղափալանությունը ջարդարար թուրքիայի նկատմամբ: Այս առթիվ ստորև բերում ենք Եկեղեցական Հանձնախմբի «Հիսուն երեք երկիրներ» եկեղեցականներ կնովանավորեն Հայկական Դատը խորագիրը կրող հաղորդագրությունը, արտաստվելով այն «Լրաբեր» օրաթերքից:

ԽՄԲ.

Քսան հազար Բողոքական Եկեղեցականներու կարգին, որոնք մեր ներքին Գործոց Նախարարին ուղղված՝ Հայկական Դատին վերաբերյալ «Աղերսագիրը» ստորագրեցին, կային նաև շատեր— մոտավորապես երեք հարյուր հոգի— որոնք կուգային թե՛ դրացի և թե՛ հեռավոր երկրներին— Գանատա, Ալյասքա, Գոյոմպիա, Կուաթեմալա, Անգլ. Կուլանա, Միացյալ Նահանգաց Զրանցքի Շրջանը, Պրագիլիա, Մեքսիքո, Սանթո Տոմինիկո, Ռիո-Կրանտե-տո-Սուլ, Զիլի, Սալվատոր, Հոնսուրաս, Քուպա, Պահամաս, Ճամեյքա, Թուակո, Հայթի, Թրինիդատ, Փոլսթո Ռիքո, Նորուայի, Փիլիպին կղզիները, Պելճիքա, Ֆրանսա, Անգլիա, Զվիցերիա, Հոլանդա, Ֆինլանդա, Նորվեգիա, Ավստրիա, Գերմանիա, Մարոք, Կեդր. Աֆրիկե, Լիպերիա, Եթովպիա, Թանկանիքա, Բոտսվա, Արեւելյան Թրանսվալ, Հարավային Աֆրիկեի Միություն, Մորիթիուս, Արևմտյան Սամբուսի, Սիամ, Բադիստան, Զինաստան, Հնդկաստան, Պիրմա, Նոր Զելանդա, Նոր Կուլանա, Սոմաթրա, Ավստրալիա, Ինդոնեզիա, Ֆրանսական Բամբուուն, Աղերսագիրը ստոր-

րագրողներին մեծ մասը ամերիկացի միսիոնարներ են, որոնք կգրավեն եկեղեցական գործերով, ինչպես և դատարարական, բժշկական և ճարտարարվեստական առաքելությամբ: Անոնցմե ոմանք տեղացիներ են, որոնք սերտ հարաբերության մեջ են իրենց երկրին ամերիկյան միսիոնարներուն հետ: Անոնցմե կարևորագույններն և ամենին ուշագրավներն կարելի է հիշել հետևյալներով:—

Rev. Siegfried Kumpel—Head of the Theological Department of the Seminary at the Colegio Adventista Brasileiro, at Sao Paulo, Brazil.

Rev. Harry B. Lundquist—Missionary in Latin America since 1918.

Dr. Edward G. Seel—President, Polytechnic Institute of Puerto Rico, San German, P. R.

Vesey Rev. H. V. Beekman, D. D.—Dean of the American Cathedral in Paris, France.

Rev. Sultan Ahmed—Seventh Day Adventist Church, Karachi, Pakistan.

Rev. Chad Benedict Israel,—Assam Training School, Jainta Hills Shillong, Assam, India.

Rev. Joseph Su-Hsing,—S. D. A. College, China Training Institute, Chiao-Tou-Djeng Station, Nanking-Shanghai Railway Line, China.

U. Saw U. S. D. A. Mission, Thonze, Lower Burma.

Rev. R. O. Waleau—Director of Missions—Advent Zendinggenootschap in Neth, Indies, Amboina, Neth. E. Indies.

Ամերիկայի զանազան Բողոքական Եկեղեցիներու այս զարգացած, անձնվեր ու բարձր խոհաներով օժտված առաջնորդներն յուրաքանչյուրը ազդեցիկ առաքյալ մըն է Հայկական Դատին, այն երկրին մեջ, ուր կ'ծառայի:

Եկեղեցական Հանձնախումբի «Աղերսագիրք» ստորագրած ժամանակ անոնցմե ոմանց ըրած խորհրդածությունները շատ լուսաբանիչ են: Նշանակելի է անոնց ներկայացուցած հարանվանություններու զանազանությունը: Ահա քանի մը օրինակ.—

Վեր. Ուեյն Վ. Էլրիթ, Պենտեկոստյան Սրբության Եկեղեցի, Վանքովը, Քանաւա.— «Ենթանիկ եմ, որ այս աղերսագիրքը ներկայացվելուն կրնամ սատարել»:

Տոթթ. Մրլլ Բ. Էսթեպուրս, Միացյալ Մկրտչական, Նյու Պրնքուփ, Քանաւա.— «Սրտանց համաձայն եմ այս շարժումին»:

Վեր. Ս. Մ. Ֆարնեյ, Օնդարիո, Քանաւա.— «Այժմ հանգստյան կոչված, կհայտարարե թե երբ ինքը հովիվ էր Կրենտ Ռեփիտ-գի Ս. Պետրոս Եկեղեցվո, շատ հայեր անդամ էին այդ եկեղեցվո»:

Վեր. Հեննինկ Լ. Հասսել, Լուտերական, Սասքաչևան, Քանաւա.— «Ուրախ եմ երախտագարտ եմ անունս ավելցնելու այս աղերսագրին, գեղեցիկ ծրագիր մը՝ օգնության ձեռք երկարելու համար»:

Վեր. Տելվիտ Բ. Ջանսոն, Բարի Հովուի Եկեղեցի (Սովետական), Օնդարիո, Քանաւա.— «Հայ Ժողովուրդին եղած անիրավությունը անվիճելի է, սակայն կվախնամ որ ավելի կնճոռոտություն հառաջ գա նոր բաժանումի մը առթիվ: Այսուհանդերձ կըզգամ թե անոնց պարագան պետք է նկատի առնվի»:

Վեր. Տոթթ. Չարլս Հենրի Ֆիլիփս, նախահաճ Այպերթայի Սուրբ Գրոց Քալեհի.—

«Թեև օտարական մըն եմ Միացյալ Նահանգներու կառավարության համար, և սակայն երջանիկ եմ այս ընկերակցության պատկանելու»:

Վեր. Հաուլերտ Լիբստոմպ Ռիչլորտսոն, Քրիստոսի Եկեղեցի, Օնդարիո, Քանաւա.— «Շատ ուրախ եմ, որ այս արժեքավոր և օգնության արժանի ժողովուրդին դատը ձեռք առած եք: Ուրախ եմ անունս ավելցնելու»:

Վեր. Ս. Ի. Լ. Ուոլս, Ազատ Մեթոտական Եկեղեցվո, Օնդարիո.— «Շատ սիրով պիտի հովանավորեմ այսպիսի առաջարկ մը: Ի՞նչ ձեռք կրնա Քանաւա, իբր ազգ մը, սատարել այս շարժումին»:

Վեր. Էմիլ Օ. Ուոքեր, Նորվեկիական Լուտերական Եկեղեցվո ի Քանաւա.— «Սըրտագինս համաձայն եմ Հայկական Դատին ի նպաստ այս աղերսագրին: Բող մեր Տերը օրհնե և օգնե հայերուն»:

Վեր. Ֆրեյտ Հ. Ուակնըր, Շաբաթապահ Եկեղեցվո, Ալասքա.— «Ձեր Դատը արժանի է նկատողության, հաջողություն կմաղթեմ ձեզի»:

Վեր. Տոթթ. Լորիթո Սրապիոն, Սբ. Ղուկաս, Սբ. Մարիամ և Սբ. Անդրեաս, Քուպա.— «Հայկական Դատը կհամարեմ շատ արդար»:

Վեր. Սեքոնտինո Էլպա, Սբ. Հովհաննու Երիցական Եկեղեցվո, Քուեպրատիլաս, Փուերթո Ռիքո.— «500-ե ավելի անձեր մեր քաղաքին մեջ համակիր են այս աղերսագրին»:

Վեր. Ֆելիքս Էնքարնասիոն Ռամոս, Մեթոտական Եկեղեցվո, Քոմեպիո, Փուերթո Ռիքո.— «Եթե 10.000 ստորագրություն ունենայի, սիրով ամենքն ալ պիտի տայի այս Դատին ի նպաստ»:

Վեր. Սալվատոր Վելեզ, Փուերթո Ռիքոյի Միացյալ Ավետարանական Եկեղեցվո.— «Այս աղերսագիրքը կստորագրեմ, որովհետև Հայկական Դատը նման է Փուերթո Ռիքոյի դատին: Մենք եղբայրներ ենք արտաքին միջամտությունն տառապող: Մեր դատն ալ Միացյալ Ազգերու առջև է, և մենք կցանկանանք ունենալ իրավունքը որոշելու մեր քաղաքական ապագան մեր ինքնասահմանումով: Կհուսանք թե Ամերիկայի եկեղեցականները մեզի կողմնակից պիտի ըլլան»:

Վեր. Ատուլֆ Ռ. Մելլըր, Մեր Փրկիչը, Լուտերական Եկեղեցվո, Հոնոլուլու, Հաուայի.— «Աստուած օրհնե ձեր ջանքերը»:

Վեր. Արթըր Հ. Ռիչլորտսոն, Պրենթ Դարուցեն (Նպիսկոպոսական), Պակիկոն, Ֆիլիփյան կղզիք.— «Ասիկա խնժի կթվի ըլլալ խոստում մը, որ պետք է իրագործվի Միացյալ Ազգերու կողմն»:

Վեր. Տեն Շերմըն Հարրիս, Շաբաթապահ

յան Եկեղեցի, Մակբուր, Հնդկաստան.— «Հարյուրին հարյուր համակիր եմ կրոնական և քաղաքական ազատության, թե՛ Միացյալ Նահանգներու մեջ և թե՛ անկե դուրս»:

Վեր. Ուանկ Վու Ֆեյ, Լիաո-ո միսիոն, Շենյանկ, Չինաստան.— «Շատ ցավեցա այս աղերսագիրը կարդալով: Համակիր եմ հայերու Դատին»:

Վեր. Ուոլթեր Տոհերթի, Կրեյ Մաունթ, Նոր Զելանդա.— «Անկեղծորեն կհուսամ, որ այն նպատակը զոր այնքան փափաքով կհետապնդեք, երկնային առաջնորդությանը իրականանա»:

Վեր. Պեռնարտ Էտուին Հետֆիլտ, Վիքթորիա, Ավստրալիա.— «Բոլորովին համակիր եմ ձեզի: Կցավիմ հայերուն համար: Հաջողություն կմաղթեմ»:

Վեր. Տիոնիդիո Ա. Տե Լաու, Նոր Երուսաղեմ Եկեղեցւո, Հավանա, Քուպա.— «Հայ ժողովուրդին Դատը կնկատեմ արդարացի»:

Վեր. Նտի Տանիել, Ատվենթիստներու Միսիոնարություն, Մըպալմայո, Ֆրանսական Քամերուն.— «Շատ ուրախ եմ: Շնորհակալ եմ ձեր ղրկած լուրերուն համար: Ձեր գործերը մեծ հաջողություն կգտնեն հոս Քամերունի մեջ: Ձեր գեղեցիկ խոսքերը հոգևոր սնունդ են մեզի համար: Մեր եղբայրները շատ շնորհակալ են ձեզմե և կխնդրեն որ շարունակեք ղրկել մեզի այս գեղեցիկ գրությունները ֆրանսերենով, որովհետև այդ լեզուն ծանոթ է հոս, մեր անդամներուն: Ողջույններ անոնց, որոնք մեզ կհիշեն հավատքով: Աստուծո օրհնությունը ձեր վրա ըլլա»:

Վեր. Ճոնյ Մովսես Խան, Լահոր, Հնդկաստան.— «Ձայնս կուտամ Հայաստանի ի նը-

պաստ Ամերիկայի Եկեղեցական Հանձնախումբին»:

Վեր. Ա. Բ. Սաութուել, Հերալտթըն, Արևմտյան Ավստրալիա.— «Ինծի համար մեծ հաճույք է ընդառաջ երթալ ձեր բաղձանքին, ստորագրելով այս աղերսագիրը ի նպաստ հայ ժողովրդին և անոնց հողամասին իրենց վերադարձվելուն ըստ Վիլսոնյան Հայաստանի սահմաններուն»:

Մանոթ ըլլալով այս ժողովուրդին պատմության և անոնց քրիստոնեական ազնիվ կեցվածքին, Աստուծո պատվիրանքներուն հանդեպ, ինչպես նաև իրենց հավատքին ի Քրիստոս, հակառակ դառն հալածանքներու, մեծապես կգնահատեմ այս առիթը, որ կրտրվի ինծի՝ անոնց օգնելու համար: Մաղթենք որ Աստուած տա անոնց, ինչպես և մյուս բոլոր քրիստոնյաներուն, ազատությունը պաշտելու զԱստուած իրենց խղճին համեմատ և համաձայն Աստուծո պատվիրանքներուն և Քրիստոսի Վարդապետության: Թող Աստուած օրհնե ձեզ այս ուղղությամբ ձեր կատարած ցանքերուն համար»:

Հայ Դատի ի նպաստ Ամերիկյան Եկեղեցական Հանձնախումբը կհրճվի տեսնելով արդյունքը իր աշխատությանց, որոնք կձեռնարկեն շահագրգռել Միացյալ Նահանգներու բողոքական կղերը ի նպաստ Հայկական Դատին, այս արդյունքներն մին ըլլալով բարեկամներու հոծ թիվը, զոր կրցավ շահի աշխարհի ամեն կողմը 50-ե ավելի երկիրներու մեջ, ինչպես կտեսնվի վերևի հաղորդումներեն:

(«Արաբիտ» հոկտ. 7, 1948 թ.)

